

Det er ikke en almindelig solnedgang. Det er et maleri.

Anna Bjerger maler solnedgange for at male – ikke for at male solnedgange

Den svenske kunstner Anna Bjerger bruger motiverne i sine malerier som et alibi for at undersøge maleriets form. En aktuel udstilling på Gl. Holtegaard viser, hvor godt hun gør det

Kunstkritik Rune Gade

ndgangsrummet i Anna Bjergers udstilling på Gl. Holtegaard byder velkommen med solopgang og birkeskov, udgangsrummet hilser farvel med skumring og skovsø. Det kan lyde som løssluppen nordisk nationalromantik, en strabaderende og slidt kliche om regional melan-koli omsat til billede grænsende til det rene trommesalsmaleri. Men den svenske billedkunstner Anna Bjerger (f. 1973) er en maler, der tilfører klicheerne liv og animerer betragterens blik på overraskende måder. De velprøvede motivers tilsyneladende banalitet bliver afbøjet og facetteret af deres formelle, maleriske kvaliteter samt Anna Bjergers genuine sans for kombination af motiver.

»The owls are not what they seem«, kan man konstatere med et citat fra David Lynchs tv-serie *Twin Peaks*, hvis surreelle og dunkle univers Anna Bjerger skylder ikke så lidt. Der er mere på spil, end man umiddelbart ser i hendes malerier, men det er svært at sætte fingeren på, *hvad* der er på spil. Blot kan man konstatere, at malerierne i hvert fald er knap så entydigt hyggelige eller romantiske, som de motiviske beskrivelser kunne indikere. Skovsøen med den sorte vandoverflade, der spejler de rødlige træstammer, er måske slet ikke nogen skovsø,

men mest af alt en anledning til at eksperimentere med maling. Den er et motiv til at male snarere end maleriets motiv: figurationen er et dække over en formalisme.

Anna Bjergers metode er at genbruge udsnit af allerede eksisterende fotografier, hun finder i blade, bearbejde dem i sin egen stil og kombinere dem på nye måder. Hun anvender oliemaling, men maler på aluminiumsplader frem for traditionelle lærrede. Den hårde, ikke-absorberende og plane grund sætter sit præg på malerierne. Oliemalingen, som oftest er tyndt påført, er således alene om at skabe fornemmelsen af stoflighed i malerierne. Resultatet er billeder, der blander oliemaleriets sanselige tekstur og fotografiets mere blanke og ensartede karakter, uden at det dog nogensinde nærmer sig fotorealisme.

Maleriske figurationer

Anna Bjerger holder nemlig af at lege med malingen, så dens funktion skifter fra at være en ren figurativ henvisning til at blive form- og farvemæssige undersøgelser af en stærkt sanselig art. Indgangssalen birkeskov viser sig ved nærsyn at være stærkt stiliseret, nærmest abstrakt. Malingen er påført i hastige og kraftige strøg, der lader mærkerne efter penslens arbejde sidde tilbage som de synlige spor efter processen.

Andre steder i billedet er malingen fornyet så voldsomt, at den er løbet og trækker ører ned gennem motivet, så bagvedliggende farver blotlægges.

Det er virksomt og betyder, at ens øjne let glemmer motivet for i stedet at gå på opdagelse i de maleriske figurationer, været rummer: Man ser ikke skoven for bare maling. Alligevel er det ikke de store formater, der er Anna Bjergers stærkeste. Det opdager man, når man bevæger sig ind i de tilstødende rum og oplever serierne af mindre malerier dér. I malerierne på 30 x 40 cm er Anna Bjerger tydeligt på hjemmebane og kompositorisk stærkest. Her er det ikke landskaber, der udgør motiverne, men isolerede og afkappede genstande eller figurer, uden nogen indbyrdes relation: et par blålige ben, en gul ost, en grøn undulat, et par sorte sko på et rødt gulv, en hvid nederdel, to brune vokslsy med gyldne flammer.

Motivverdenen kan virke eklektisk, ligesom udsnittene og beskæringerne vanskeliggør muligheden for at se de større omstændigheder, figurerne er hentet fra. Det er åbenlyst en fotografisk æstetik, der ligger bag maleriernes motiver. Fotografiets vilkårige beskæringer, snapshottets brutale indfangelse af et isoleret øjeblik, der er trukket ud af sin sammenhæng og nu står tilbage som et monument over tilfældet. Blot

anvender Anna Bjerger det tilfældige helt forsægtlig og med en stærk kompositorisk beherskelse, der skaber spændingsfyldte og anelsesfulde billeder.

Småformaterne fungerer rigtig godt, blandt andet fordi motiverne fremstår anderledes dynamiske og spændstige her end i ind- og udgangssalenes meterstore malerier, hvis panoramiske formater i sammenligning virker statiske og døde. Samtidig har serierne af små malerier også mere karakter af billedsamlinger, der inviterer til sammenligning og associative spring på kryds og tværs mellem de enkelte værker. De er bundet sammen som motiver i et fotoalbum, idiosynkratisk og med den personlige livsfortælling som en præmis. Denne præmis forholdes man imidlertid og er derfor nødt til selv at lede efter sammenhaenge. Derfor forekommer det serielle heller ikke ligefrem kunstnerisk nødvendigt. Værkerne kunne udmærket fungere i andre konstellationer eller individuelt. Men det serielle fungerer tilsyneladende som en konceptuel anledning til at male.

Hvad hun så gør og gør godt. Formelt hænger malerierne rigtig fint sammen. De er alle præget af Anna Bjergers tydelige fascination af oliemalingen som materiale og farven som et affektivt kommunikationsmiddel. Malerierne besidder et ekspressivt

Til venstre: Anna Bjergers udstilling 'The Dark Light' kan ses på GI. Holtegaard indtil 12. juni.
Foto: David Stjernholm

Øverst: Anna Bjerger: 'Peek'.
Foto: Anders Sune Berg

Nederst: Anna Bjerger: 'Ash'
Foto: Anders Sune Berg

liv og en farvemæssig skønhed inden for et bredt spektrum, der rækker fra de lyse, beige og støvede motiver til kontrastfulde motiver med brug af den i barokken yndede clairobscur, en effektfuld leg med lys og mørkeeffekter, hvor sortladent mørke støder op ad hvide højlys. På dette plan er der ingen tilfældigheder, men nok en kalkuleret skødesløshed, kombinationer af pastose strøg og terpentintynd, løbende maling, som fylder billedrummene med energi og dynamik.

Stramhed og enkelhed

Der er en stringens, stramhed og symmetri over præsentationen af Anna Bjergers udstilling på GI. Holtegaard. Den bærer den kryptiske titel *Dark Light* og er lavet specifikt til stedet og forholder sig derfor også – som det ofte har været tilfældet i stedets udstillinger de senere år – til bygningens historiske og arkitektoniske fundering i barokken. Anna Bjerger gør det imidlertid næsten eksklusivt på maleriets betingelser, hvor tidligere udstillinger har anvendt installatoriske og rumforandrende greb.

I *Dark Light* står udstillingssalene så godt som ubearbejdede, hvilket egentlig er forfriskende. Stik imod tidsåndens krav om rumlige installationer hænger malerierne her helt konventionelt på én række, velordnet og harmonisk med god afstand, hvilket både giver de individuelle værker optimale vilkår, men også åbner for korrespondancer på tværs. GI. Holtegaards nordlige sal er reetableret som udstillingsrum med lysindfald efter i mange år at have været blændet af for at fungere som biograf. Nu fremtræder den i perfekt symmetri med den sydlige sal, indgangssalen, hvilket Anna Bjerger har udnyttet til lave en spejrende ophængning af udstillingens fire store malerier, to i hver sal.

Det eneste sted, hvor Anna Bjerger ar-

bejder mere installatorisk, er i GI. Holtegaards centrale rum. Her har hun dekoreret skærmene på en gruppe bordlamper med ådringsteknikker, der i maling eminent efterligner årestrukturerne i forskellige trætyper. Lamperne står på gulvet og lyser gulligt i det afblændede rum. De er i dialog med en gruppe hvide plastikstole umiddelbart udenfor, som er dekoreret med marmoreringsteknikker, der mimer marmorets strukturer i maling. Indslaget er udstillingens svageste. Det henviser opagt til barokkens yndede leg med illusjonisme og bedrag, men lidt mere tvungent end godt er og uden nogen sammenhæng med udstillingens øvrige værker. Det er, som om der ikke har været tillid til, at de indrammede malerier og konventionelle ophængninger kunne løfte opgaven med at skabe en dialog med historien. Det til trods for et motivisk repertoire hos Anna Bjerger, der klart trækker på barokkens genrer som stilleben og vanitas, den motiviske optagethed af livets forgængelighed.

Men tilbage står et indtryk af en stærk og spændende maler. Og af maleriets styrker som medie. Anna Bjerger er bedst i de små formater, som hun udnytter med stor dygtighed både kompositorisk og farvemæssigt. Hun er en legende og undersøgende maler med en smittende glæde ved mediet. Og med en åbenlyst evne til at sammensætte en overbevisende præsentation, der på en gang fremstår enkel og prunkløs i ophængningen, men kompleks og nuanceret på værkniiveau.

kultur@information.dk

Anna Bjerger. GI. Holtegaard. Indtil 12. juli. Kunstnersamtale mellem forfatter Dorthe Nors og Anna Bjerger tirsdag 30. juni kl. 17.

Anmeldt i ugen

'I Know This Much Is True'
(Derek Cianfrance)

HBO-miniserie »Cianfrance har også skrevet manuskriptet baseret på Wally Lambs 901 sider lange og Oprah's Book Club-indlemmede roman. Trods det enorme materiale har han formået at skabe en rolig og naturligt flydende fortælling – og hertil en hverdagsligt fumlet dialog og Dominicks liidt stivbenede, men også fint elegiske monolog.«

Ralf Christensen, lørdag d. 6. juni.

'Grænseland', afsnit 4 (DR)

Historisk dramadokumentar »DR's 'Grænseland' er ikke bare en national fortælling om et folk, der 'kom hjem' til Danmark, men en åben undersøgelse af hvilke konsekvenser – positive som negative – det fik, at folket blev mobiliseret og fik adgang til magten ved hjælp af en styrkelse af det nationale sindelag. Ved at blive gjort til dansker i Danmark.«

Anita Brask Rasmussen, mandag d. 8. juni

'Stranger Than Kindness'
(Det Kongelige Bibliotek)

Kunstudstilling »Er man nysgerrig anlagt og velbevandret i Nick Caves historie, er der stof til mange timers detektivisk snagen i udstillingen. Nørj, der hænger maleriet, der er cover på albummet 'The Murder Ballads'. Ihhh, der gemmer sig et kærestebrief fra P.J. Harvey nederst i bogreolen etc.«

Louise Rosengreen, mandag d. 8. juni

Sommerkoncert (Det Kongelige Kapel, Operaen)

Klassisk musik Det forholder sig i det hele taget sådan, at når en krise som denne pandemi lukker vore teatre, koncerstsale, spillesteder og festivaler, finder de fleste for alvor ud af, hvor meget de betyder for vores indre liv.

Sommerkonerten på Operaen var sta-

blet på benene på kort tid, indslagene kom fra coronaaflyste premierer og kommende forestillinger, og man måtte trække på de solister, der var til rådighed og give ukendte navne chancen. De sidste greb den med bravour.

Valdemar Lønsted, tirsdag d. 9. juni

'Blue White Gold'
(Dreamers Circus)

Folkemusik »På den følsomme »No News« spiller Busk på, hvad han selv betegner som en crappy plastikmelodica, men når melodierne er så smukke, som tilfældet er på 'Blue White Gold' er det fløjtende ligegyldigt, om de bliver spillet på en violin fra 1700-tallet eller bliver pustet ud mellem læberne på trioens tre spillemænd.«

Louise Rosengreen, onsdag d. 10. juni

'Navigeringer' (Vejle Kunstmuseum)

Verdensbilleder Gry Bagøien laver lyd- og videokunst, der forholder sig direkte til dyrelivet bestemte steder på planeten. Kristoffer Ørum laver tankevækkende, fabulerende fis med den faktisk eksisterende invasive signalkrebs, som han udstyrer med en masse sci-fi-egenskaber. Ferdinand Ahm Krags malerier og tegninger lader til at være optaget af, hvordan og hvornår streger forestiller noget bestemt andet. Og Rikke Benborg har lavet et videoværk, hvor hun bruger sin egen krop og forskellige digitale teknikker til at tematisere det menneskelige sinds mangfoldighed.

Selv om værkerne taler i hver deres retning, er det både en gevinst at opleve dem side om side i deres forskellighed og i sel-skab med de smukt ornamenterede søkort og Rembrandts kobbertryk. Af sidstnævnte fungerer Selvportræt med stirrende øjne nærmest humoristisk som et billede på et menneske, der bliver slynget bagud ind i sine egne utilstrækkelige grundopfattelser.

Lone Nikolajsen, onsdag d. 8. juni

'Parasite' i sort-hvid (Bong Joon-ho)

Sort-hvid version Sort-hvide film har ofte en større tekstur og stoflighed end film i farver, og fordi de stærke farver, som Bong Joon-ho benytter sig af i 'Parasite', ikke tiltrækker sig opmærksomhed i den monokrome version, tager man sig selv i at fokusere på andre ting, blandt andet skuespillerernes ekspressive ansigter. Der er også noget med tonen i en sort-hvid-film. 'Parasite' ligner nu næsten en krimi eller film noir fra 1940'erne, og det gør kun alt det grumme og voldsomme i filmen endnu mere grumt og voldsmægtigt – og i både overført og direkte forstand mindre kulørt og grand guignol-agtigt.

Christian Monggaard, torsdag d. 10. juni

Læs anmeldelserne på information.dk